

Släpp filerna fria!

Stärkt konsument- och kulturskaparmakt

Godkänd av partistyrelsens arbetsutskott september 2006

Sammanfattning

Kulturen berikar våra liv och är till och med för många ett skäl att leva. För oss i Miljöpartiet de Gröna, medför detta att vi måste ställa oss på kulturskaparnas sida och ta ställning för deras rättigheter.

Samtidigt lever vi i en värld där tekniken och sätten att kommersialisera och föra ut kulturen, ständigt utvecklas. Det en författare skrivit i ena sekunden, är nästa publicerad på internet, citerad i en artikel eller ändrad till egenkännlighet. Den film som skapats hinner knappt ut till biosalongen, förrän en perfekt kopia finns tillgänglig för alla med snabb uppkoppling mot internet. Detta medför såväl utmaningar som risker för kulturskaparen.

Under senare tid har frågan om upphovsrättens hantering i det digitaliserade informationssamhället ställts på sin spets. Bilder, film, musik och litterära verk offentliggörs och sprids utan upphovsmännens tillåtelse och utan att de fått kompensation. Denna situation ställer oss som politiskt parti inför ett dilemma:

Skall vi med alla tillgängliga medel förhindra spridningen och därmed öka övervakningen av vad som sker på internet, eller skall vi finna former för att kompensera de rättighetsförluster som sker då?

Vår slutsats är att ett skyddande av upphovsrätten, oavsett kostnader och oavsett intrång i den personliga integriteten, inte kan ske. Vi vill inte ha ett samhälle där värnandet om upphovsrätten och äganderätten leder till nästintill fullständig övervakning av enskildas aktiviteter.

Vi vill:

- legalisera enskildas icke-kommersiella nedladdning av upphovsrättsligt skyddat material på internet eller via andra digitala former. Skulle en förutsättning för detta vara att även tillgängliggörande av material avkriminaliseras, måste den frågan utredas.
- omedelbart sänka straffen för de som gör sig skyldiga till upphovsrättsbrott genom upp – eller nedladdning (fildelning), till dagsböter. På så sätt får inte polis eller åklagare möjlighet att göra integritetskränkande ingrepp i den enskildes privatliv. Detta skall bara gälla privatpersoner som inte har som syfte att tjäna pengar på upp- eller nedladdningen.
- att det skall vara svårare att med hjälp av tekniska skydd försvåra legalt användande av upphovsrättsligt skyddat material.
- kompensera upphovsrättsinnehavarna
Upphovsrättshavarna måste kompenseras. Uppgifterna om hur stor denna kompensation skall vara varierar. Kompensationen kan ske genom en utökad

så kallad kassettavgift eller genom stöd från staten till upphovsrättshavarna. Vi tar avstånd från ett införande av en sk bredbandsskatt eller andra avgifter relaterade till hur mycket enskilda laddar ned eller upp på internet.

- se avsevärda förbättringar av upphovsrättshavarnas rättsliga ställning i förhållande till distributörer och andra vidareförmedlare av deras verk. Det handlar om rättshjälp och tillgång till juridiskt stöd vid förhandlingar, om att få ersättning för allt nyttjande av deras skyddade verk och om att motverka förvanskningar av de skyddade verken.
- att marknadsmekanismerna inom upphovsrätsindustrin skall förbättras och ökad konkurrens ske. Detta kräver nya distributörer och intresseorganisationer som är beredda att utnyttja fördelarna med ny teknik.
- satsa 4 miljarder kronor under nästa mandatperiod för att stärka kulturarbetarnas ekonomiska situation.
- se avsevärda förbättringar inom socialförsäkringssystemen och skatterätten för kulturarbetare.

Bakgrund

Utvecklingen av den digitala tekniken har medfört att upphovsrättsligt skyddade verk kan kopieras snabbt och enkelt och överförs mellan olika länder, till exempel via nätverk som Internet, på ett helt annat sätt än tidigare. Detta är bakgrunden till Europaparlamentets och ministerrådets direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (Upphovsrättsdirektivet).

Upphovsrättsdirektivet bygger på två internationella fördrag som antogs av FN:s organ för immaterialrätt, World Intellectual Property Organisation (WIPO) i december 1996 (WIPO-fördragen, dels WIPO-fördraget om upphovsrätt [WIPO Copyright Treaty, WCT], dels WIPO-fördraget om framföranden och fonogram [WIPO Performances and Phonograms Treaty, WPPT]).

Upphovsrättsdirektivet syftar till att harmonisera medlemsstaternas lagstiftning i betydligt större omfattning än vad som behandlas i WIPO-fördragen. Utöver dessa internationella instrument regleras upphovsrätten bland annat genom den så kallade Bernkonventionen, vars syfte är att så effektivt och enhetligt som möjligt skydda upphovsmännens rättigheter till deras litterära och konstnärliga verk. Konventionen tillkom år 1998 och har senast ändrats 1971.

Därtill kommer Romkonventionen, som ger utövande konstnärer, framställare av fonogram och andra ljudupptagningar samt radio- och televisionsföretag skydd. Slutligen finns även det inom WTO upprättade så kallade TRIPS-avtalet (Avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter) som trädde i kraft år 1996.

En slutsats är att alla internationella överenskommelse är av förhållandevis hög ålder (Bernkonventionen är över 100 år) och att de inte till fullo beaktar den tekniska utveckling som skett under de senaste åren.

Frågor om skyddet för den enskildes integritet och sambandet mellan skyddet av upphovsrätten och rätten till skydd för privatlivet (jämför artikel åtta i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna) har hamnat helt i skymundan. Det allt överskuggande intresset i dessa produkter har varit att till varje pris skydda äganderätten och upphovsrätten.

Den tekniska utvecklingens konsekvenser

Med internets utveckling har det blivit möjligt att kopiera information gränslöst, både geografiskt och till omfattningen. Själva kopieringen är dessutom helt kostnadsfri förutsatt att nätet redan finns där. Det har gjort att den storskaliga distributionen av kultur, såsom musik, fotografier och film, numera kan utföras av privatpersoner utan ekonomisk vinning.

Fildelningen sker relativt anonymt, men den går fortfarande att spåra. Den tekniska utvecklingen lovar dock att förändra den saken. Redan idag finns det anonymitetstjänster på internet, och även om de tjänster som finns idag ännu inte förhindrar spårning helt och hållet så tyder allt på att den tekniken bara ligger runt hörnet.

I verkliga så kallade "darknets" kan den som delar med sig av information göra det helt anonymt, utan att någon har möjlighet att spåra dem. Den utvecklingen är skrämmande eftersom det skulle betyda att barnpornografibrott, narkotikabrott, dataintrång och andra grova brott skulle bli omöjliga att spåra. På så sätt finns det en mer djupgående motsättning mellan jakten på fildelare och övrig brottsbekämpning på internet.

Miljöpartiets kritik

En hearing anordnades

Miljöpartiet hade inför framtagandet av denna pm en hearing med företrädare för såväl upphovsrättshavare som distributörer, operatörer, debattörer och konsumentintresset. Vad som framkom vid hearingen finns tillgängligt via www.svt.se. De frågor som diskuterades vid hearingen finns i bilaga till denna promemoria. Mot bakgrund av de åsikter som framfördes vid hearingen har sedan denna promemoria utarbetats.

Tekniska hinder och nya tvång

Många av de legala tjänster som i dag finns tillgängliga för att legalt kunna köpa upphovsrättsligt skyddat material via exempelvis internet, har stora brister. De filmtjänster som finns fungerar så att filmen strömmas ner till datorn. För att det ska fungera måste man använda Windows XP med Windows media player och Internet Explorer. Alla de här programmen kommer från Microsoft och tvingar konsumenterna att använda en plattform som inte är öppen och som gynnar enbart ett företag. Utöver det så håller inte filmerna lika bra kvalitet (främst ljudkvalitet) som om du har filmen på DVD (köpt eller nerladdad).

De musiktjänster som finns kräver att du har en viss mediaspelare i datorn för att kunna spela upp musiken. Vill du kopiera över musiken till din portabla mediaspelare så krävs det att du har rätt mediaspelare för att du ska kunna spela upp musiken. Du får bara kopiera filerna ett visst antal gånger, sedan blir de låsta. Detta innebär att du om några år när du har bytt dator några gånger och mediaspelare ännu fler gånger, så kommer det inte längre vara möjligt att använda den musik du köpt. Kan man verkligen kalla det att äga sin musik? Och kan man verkligen kalla det ett alternativ till illegal fildelning som inte innehåller någon av de här begränsningarna?

Det är inte teknisk omöjligt att erbjuda plattformsoberoende lösningar, utan det handlar om branschens kontrollbehov. Det handlar kort sagt om de kopieringsskydd (DRM) som branschen hävdar är en förutsättning för att de ska kunna erbjuda tjänsten.

DRM är dessutom verkningslöst eftersom alla dessa skydd hela tiden knäcks och samma dag (ibland till och med innan) som en ny CD släpps finns den att ladda ner. På så vis utgör DRM-skydden enbart en begränsning för de betalande kunderna, medan "piraterna" kan använda verken fritt.

En smart journalist skrev att det handlar om att stänga in konsumenterna i samma format. Det är så Apple har gjort. För att kunna använda deras musiktjänst iTunes Music Store fullt ut måste du köra med iTunes som mediaspelare i datorn och köpa en iPod för att kunna lyssna på musiken vart du än befinner dig.

När konsumenten väl har allt det här och ett musikbibliotek på ett par tusen låtar som har kostat många tusen att bygga upp så är det inte troligt att konsumenten senare byter tillverkare av mediaspelare eller tjänst för att köpa musik. Då kommer nämligen det som han eller hon lagt ner så mycket pengar på, inte att gå att använda längre. Detta så länge personen, inte använder program som tar bort kopieringsskydden, men då bryter personen mot licensen och gör sig skyldig till brott mot upphovsrättslagen.

Vår slutsats är att de tekniska hinder som finns i dag och det sätt som material på nätet säljs och förmedlas, dels leder till försämrade konkurrens och likriktning, dels leder till att konsumenternas ställning har försvagats. Den konsument som vill vara laglig tvingas att använda vissa operativsystem och är förhindrad att använda lagligt inköpt material. En användare som har Linux och Opera, kommer till exempel inte att kunna använda de legalt tillgängliga tjänsterna.

Miljöpartiets förslag:

Vi vill att möjligheten att använda tekniska skydd för att försvåra legalt användande av skyddat material skall inskränkas. Detta kan ske genom att kräva öppna standarder för tekniska skydd som alla marknadsaktörer kan använda sig av inom rimliga licensvillkor.

Vi vill att Konsumentverket och Konkurrensverket skall utöva förstärkt tillsyn över hur tillverkare och distributörer av musik, film och olika dataprogram, agerar. Det är uppenbart att konkurrensen nu brister och att konsumenternas intressen inte bevakas.

Vi vill att enskilda konsumenter, som inte kunnat använda sina legalt använda filmer, låtar eller dataprogram på grund av tekniska skydd, enklare ska kunna få skadestånd av den som lagt in skydden.

Kriminaliseringen

Det är i dag omöjligt att avgöra om en låt, en film eller en viss text som finns utlagd på internet, är lagligt eller olagligt utlagd. Vad vi däremot vet, är att lagligen tillgängliga verk, många gånger är svårare att använda än illegalt tillgängliga, på grund av de tekniska skydden. Vi vet dessutom att många lagligen tillgängliga verk inte håller en tillräckligt hög kvalitet, för att motivera deras pris. Samtliga dessa faktorer talar för att den enskilde konsumenten, som av naturen vill göra ett så enkelt och smidigt val som möjligt, förs in i illegalitetsfällan.

Material som finns tillgängligt på internet eller via digitala nätverk, är till sin natur oändligt kopieringsbara. Den tid är förbi när antalet kopior kunde regleras i avtal eller genom lagar. Tiden är dessutom förbi när kopian var av sämre kvalitet än originalet eller när kopian skiljde sig åt från originalet. Detta ställer nya krav på definitionen av vad det upphovsrättsligt skyddade verket egentligen är och vad som egentligen sprids på nätet eller via nätverken. Frågan måste ställas om det över huvud taget är möjligt att kontrollera kopierings- och spridningsmöjligheterna.

Ett sätt att kontrollera spridningen och tillgänglighetsförändringen, är att spåra de så kallade IP-nummer, som används och knyts till fysiska eller juridiska personer. Såväl Post- och telestyrelsen som den statliga utredningen Brotts och brottsutredning i IT miljö (Ds 2005:06) hävdar att IP-nummer med tillhörande personuppgifter, inte är uppgifter som är tillgängliga för var och en och som därmed inte utgör abonnentuppgifter. Det betyder att de utgör en sådan konfidentiell information som enligt lagen om elektronisk kommunikation, endast får utlämnas av operatören vid misstanke om grova brott.

Det är brott vars straffskala börjar på minst två års fängelse. IP-nummer, som sådana är därför inte skyddade, men däremot de personuppgifter som döljer sig bakom dem. Ett effektivt skydd förutsätter att internetoperatörerna skyddar innehavarna av dessa nummer. Dessutom lagras inte IP-nummer längre tid än som krävs för att kunna ta betalt av kunden.

Detta rättsliga skydd är emellertid svagt. Nyligen kom direktivet om elektronisk långtidslagring (Europaparlamentets och ministerrådets direktiv 2006/24/EG om lagring av uppgifter som genererats eller behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät). När detta är genomfört i Sverige kommer det medföra ett tvång för internetleverantörer och andra att laga IP-nummer och att göra dem tillgängliga för polisen för betydligt fler syften än som sker i dag och för mindre allvarliga brott än i dag.

Operatörerna kommer därefter att knyta personuppgifter från konsumenterna till de lagrade uppgifterna. Exempelvis skulle då misstänkt brott mot upphovsrättslagstiftningen kunna medföra att IP-nummer med tillhörande personuppgifter lämnas ut.

I den statliga utredningen Tillgång till elektronisk kommunikation i brottsutredningar (SOU 2005:38) har vidare lämnats konkreta förslag för hur kommunikation i elektroniska kommunikationsnät, skall kunna avlyssnas. Det handlar bl.a. om rätt att installera program för att läsa e-post och internettrafik (hemlig dataavläsning).

Den som döms för upphovsrättsbrott kan i dag dömas till böter eller högst fängelse i högst sex månader.

Våra slutsatser är att ett upprätthållande av dagens förbud mot användande av otillåtet utlagt skyddat material på internet och digitala nätverk, för att nå framgång kräver en ökad övervakning av individers beteenden. Polisen måste ha resurser och metoder för att kunna sköta bevakningen. Vår farhåga är att de uppgifter som lagrats vid den digitala långtidslagringen och de lagar som förutspås i SOU 2005:38, då kommer att användas.

Om detta inte sker direkt, så kommer det efter ett tag och efter påtryckningar från polis och åklagare, starka upphovsrättsintressen och inte minst från amerikanska filmintressen. De har redan visat sig vara ytterst intresserade av vad som sker i Sverige.

Sammanfattning

Det är i dag i stort sett omöjligt för enskilda konsumenter att veta om film eller musik som finns tillgängligt på nätet, är laglig eller olagligt ditlagd. Det är likaså möjligt att sprida ofantliga mängder av kopior av skyddat material på nätet, utan möjlighet att spåra vem som lagt dit det. För att upprätthålla dagens straff i upphovsrättslagen kommer det därför krävas intrång i individers integritetsskydd och rätt att vara anonyma, som vi inte kan acceptera. Kriminaliseringen leder också till att tjänster utvecklas, där anonymiteten blir total och där grova brott kommer kunna begås. Vi vill inte ha den utvecklingen.

Miljöpartiets förslag

Vårt mål är att legalisera all nedladdning av material som lagts ut på internet eller andra fora illegalt. Detta skall bara gälla när enskilda privatpersoner gör det utan vinstsyfte. Skulle en förutsättning för detta vara avkriminalisering av tillgängliggörandet av annars material, måste detta utredas. För att genomföra detta vill vi att Sverige tar initiativ till omförhandling av gällande internationella överenskommelser

Vi vill att straffet för den som tillgängliggör illegalt material i icke-kommersiella syften, inte skall kunna vara fängelse. Detta måste tydliggöras i upphovsrättslagen. Endast den som tillgängliggör för kommersiella syften skall kunna få fängelse. Enskilda privatpersoner som inte vill tjäna pengar, skall inte straffas.

Vi vill att skyddet för individens privatliv stärks genom att ett skydd för privatlivet skrivs in i grundlagen. Intrång i privatlivet skall endast få ske med stöd av lag och efter uttryckliga beslut.

Vi vill att skyddet för individens privatliv stärks genom inrättandet av en Integritetsskyddsnämnd under riksdagen, som utövar tillsyn över all användning av hemliga tvångsmedel och dit enskilda skall kunna vända sig med sina klagomål. Den som olagligen och utan skäl fått sin integritet kränkt, skall få skadestånd.

Kompensationen till upphovsrättshavarna

I dag får upphovsrättshavaren ersättning för nyttjandet av hans eller hennes skyddade verk på flera sätt. Via den så kallade kassettersättningen och liknande system utges ersättning för var och ens privatkopiering av lagligen tillhandahållna låtar eller filmer. Via avtal och licenser, som administreras av rättighetshavarorganisationer, får de ersättning för andra nyttjanden av deras verk. Systemen är komplexa och förutsätter många gånger att den enskilde musikern, författaren, fotografen eller konstnären, är medlem i en organisation, som tillvaratar hans eller hennes intressen. Även den som inte är medlem av berörd organisation, kommer att omfattas av avtalen inom området. Samtidigt har många upphovsrättshavare inte rätt till juridiskt eller annat stöd i de ofta dyrbara och långvariga processer som krävs för att de skall kunna tillvarata sina rättigheter i förhållande till distributörer och producenter.

Kassettersättningssystemet innebär att priset på lagringsmedium i handeln till konsumenterna, höjs med ett visst belopp. De summor som sedan inkommer, fördelas via Copyswede och uppgick år 2005 till 137 miljoner kronor. Kostnaden för att fördela ersättningen till upphovsrättshavarna, uppgick år 2005 till 4,3 miljoner kronor.

Skulle den avkriminalisering ske, som Miljöpartiet vill se, medför detta berättigade krav från upphovsrättshavarna på kompensation. Frågan är dock vilka belopp detta handlar om, samt hur dessa belopp skall fördelas.

Redan i dag ser vi ett behov av att se över kassettersättningssystemet, då det relateras till storleken på lagringsutrymmet på det köpta mediet. Dessutom är definitionen av vilka medier som skall beläggas med avgiften, mindre precis. Slutligen anser vi att avgiften slår oprecist, då den drabbar såväl den som köper lagringsmedia för att lagra upphovsrättsligt skyddat material, som annat material.

Den nya ersättningen

Det finns i dag ett antal olika föreställningar om hur upphovsmännens ersättningar påverkas av att deras material finns tillgängligt via internet och på andra digitala sätt. Gemensamt för alla debattörer, är dock att de är överens om att internet öppnar nya oanade möjligheter för marknadsföring och kunskapsspridning, samt för kommersialisering av musik, film, litteratur, konst, foto eller text. Det skulle kunna hävdas att denna utveckling, leder till att videoaffärerna eller skivaffärerna får konkurrens och att de därför tvingas effektivisera sin verksamhet, eller drastiskt förändra sitt försäljningsätt.

Vi ser detta som ett fullt naturligt steg i en positiv teknikutveckling. Musiken och filmer från hela världen blir tillgängliga för alla och envar, omedelbart, snabbt och enkelt. Stundtals brister dock tekniken och kvaliteten på exempelvis digital musik är inte alltid lika bra som musik på CD- eller DVD-skiva.

Internet öppnar således nya möjligheter och leder till ökad tillgänglighet för konsumenter och till nya försäljnings och marknadsföringsmöjligheter för producenter. Exakta mätningar av hur utbudet och efterfrågan ser ut, saknas dock. Detsamma gäller uppgifter om vilka som konsumerar, hur de gör detta och vad de konsumerar. En inte alltför kvalificerad gissning är att en typisk konsument av film och musik på internet snarare är en man i 30-års åldern än en tjej i 18-års åldern. Det handlar med andra ord om en typiskt sett köpstark grupp.

Vår bedömning är att de som konsumerar musik, film och program via internet, i stället för via affären på stan, gör det av flera skäl. Det är enkelt, öppet dygnet runt, smidigt och lättkontrollerbart. Du får omedelbar bekräftelse på vad du köper. Vi tror inte att priset är det enda som avgör.

Slutsatser

Det går inte i dag att beräkna hur musikerns, författares och andra upphovsrättshavares ekonomiska situation skulle påverkas av den avkriminalisering vi föreslår. I debatten har det hävdats att en legalisering kan leda till allt från ökade intäkter, till drastiskt minskade intäkter. Vid en eventuell avkriminalisering måste därför ytterst noggranna studier ske av hur konsumtionsmönstrets påverkas och hur upphovsrättshavarnas ekonomiska ställning påverkas. Skulle dessa studier visa att intäkterna minskar och att de minskar på grund av avkriminaliseringen, måste kompensation ske.

Vi anser att det fördelningssystem för ersättningar, som finns i dag, i grund och botten är välfungerande. Det finns dock ett behov av översyn för teknikanpassning och för att garantera att allt upphovsrättsligt nyttjande ersätts, till alla upphovsrättshavare.

Skulle mera pengar behöva komma in i ersättningssystemen, så får det inte ske i form av en bredbandsskatt eller avgift baserad på hur mycket den enskilde konsumenten laddat ned. En sådan avgift vore utvecklingsfientlig och företagsfientlig.

Vi ser hellre att samtliga konsumenter solidariskt ersätter de ökade konsumtionsmöjligheterna genom en höjd och breddad kasettavgift. Skulle detta inte gå att göra fullt ut, tvekar vi inte inför att låta staten delvis bära ett visst ansvar. Det kan då handla om att finansiera en del av ersättningen via utdelning från statliga bolag.

Miljöpartiets förslag

Vi vill ändra dagens ersättningssystem, så att de blir teknikneutrala och garanterar att alla upphovsrättshavare omfattas av dem. Dessutom skall så mycket som möjligt av nyttjandet omfattas av ersättningssystemet.

Vi vill att enskilda kulturutövare och upphovsrättshavare skall ha rätt till rättshjälp under samma förutsättningar som enskilda personer, vid tvister som rör deras upphovsrättsersättning.

Vi vill att en noggrann undersökning skall ske av konsumtionsmönster på internet m.m., för att få reda på vilka de typiska konsumenterna är, vad de köper och hur de gör det.

Vi vill att en kommande avkriminalisering, skall följas av noggranna studier av intäkter till upphovsrättshavarna. Skulle intäkterna minska på grund av avkriminaliseringen, skall en kompensation ske.

Vi vill inte införa en bredbandsskatt eller motsvarande.

Vi vill i stället bygga ut och justera de nuvarande ersättningssystemen och vid behov höja avgifterna till systemen. Detta är ett solidariskt sätt att finansiera ökad konsumtion.

Vi vill att Konkurrensverket och Konsumentverket tillsammans med sina motsvarigheter bland EU: s övriga medlemsstater, arbetar för en förbättrad konkurrens bland distributörer av musik, film och andra produkter inom Sverige och EU. Vi är övertygade om att detta leder till ett förbättrat utbud och att upphovsrättshavarna då kan få större intäkter.

Skulle inte fler distributörer komma, kan staten behöva vidta åtgärder för att förbättra konkurrensen.

Stärk kulturutövarnas rättigheter

Många kulturutövare lever och verkar i dag under knappa förhållanden. Samtidigt är det ytterst få som kan leva på upphovsrättsliga ersättningar allena.

Miljöpartiet har i olika sammanhang fört fram olika förslag som syftar till att stärka kulturarbetarnas ställning på arbetsmarknaden. Det handlar till en del om nya friska pengar till kulturen, men inte främst om ett ökat bidragsgivande till kulturutövare. Främst är det insatser som dels kan öka antalet tillgängliga jobb, men också insatser som till exempel skattemässigt kan öka den disponibla inkomsten för dem som professionellt arbetar med kultur. Idag tillhör många kulturarbetare, trots långa och dyrbara utbildningar, de verkliga låginkomsttagarna i Sverige.

Miljöpartiet har i sitt valmanifest en satsning på kulturen med ytterligare fyra miljarder under mandatperioden. Av dessa ska två miljarder kronor avsättas under mandatperioden till regionala kulturfonder. Syftet med fonderna är att finansiera nya kulturprojekt, att göra kulturen tillgänglig för fler och förbättra arbetsvillkoren för kulturarbetarna. Fonderna administreras av länsstyrelserna som också tillsätter den kommitté som fördelar medel ur fonderna.

Kommittéerna ska vara regionalt förankrade och bestå av personer med bred kunskap inom det regionala kulturlivet. Fonderna ska kunna finansiera projekt inom befintliga organisationer, av privatpersoner och av offentliga kulturinstitutioner.

Projekten ska dock vara regionalt förankrade och skapa mervärde till den befintliga regionala kulturen. Fördelningen ska ta hänsyn till krav på jämställdhet och bidra till att stärka barns och ungdomars skapande verksamhet och kontakten med kultur i skolan och på fritiden. Medlen till de regionala kulturfonderna fördelas med ett grundstöd om 5 miljoner per län och sedan fördelat jämnt med utgångspunkt i befolkningsmängd i de olika länen.

De flesta yrkesverksamma inom kultursektorn omfattas bara delvis av samhällets trygghetssystem. Det framgår av den statliga utredningen Konstnärerna och trygghetssystemen, som lämnades till regeringen 2003. I statsbudgeten för 2004 förstärktes Konstnärsnämndens resurser för arbetet med att öka kunskapen om trygghetssystemens utformning och tillämpning, men Miljöpartiet menar att arbetet inte får avstanna där. Konstnärer glider fram och tillbaka över gränsen mellan anställning och företagande.

Följden blir att de riskerar att helt bli utan ersättning från till exempel A-kassan, eller drabbas av långa handläggningstider som beror på att de inte passar in i systemet. De missgynnas av nuvarande system. Miljöpartiet vill därför att möjligheterna att rese- och traktamentsersättning för utövande konstnärer inte ska behandlas som inkomst och att statliga stipendier för kulturarbetare inte ska

påverka bostadsbidragen, skall utredas. Det som är självklarheter inom andra yrkeskategorier, exempelvis pension, ersättning vid sjukdom och vid föräldraledighet, ska även gälla en kulturarbetare.

I det nya pensionssystemet hör kulturarbetare till förlorarna, eftersom inkomsterna varierar kraftigt över yrkeslivet. Utfallet beräknas bli mellan 16 och 30 procent sämre jämfört med det gamla pensionssystemet. Det finns ännu ingen tillfredsställande lösning.

Miljöpartiet vill därför att ett trygghetssystem skall upprättas, som är anpassat till kulturarbetares situation. Att inte ge välutbildade och meriterade kulturarbetare möjlighet att leva på sitt arbete är ett resursslöseri som samhället inte har råd med. Miljöpartiets modell är att de första 100 000 intjänade kronorna för en konstnär ska vara befriade från skatt.

Tillsammans med de förslag som vi givit om att stärka kulturutövarnas rättigheter inom upphovsrättsprocessen, skall dessa förslag leda till förbättrade villkor för Sveriges kulturutövare.

Miljöpartiets förslag

Vi vill satsa fyra miljarder kronor på kulturen under den kommande mandatperioden,

Vi vill upprätta stabila och trygga pensions- och socialförsäkringssystem för kulturarbetare,

Vi vill att de första 100 000 intjänade kronorna skall vara skattebefriade för kulturarbetare, samtidigt som de ändå skall ligga till grund för sociala förmåner

Vi vill att rese- och tratktamentsersättningen för utövande konstnärer med flera inte skall betraktas som inkomst av tjänst, liksom inte heller att statliga kulturstipendier skall påverka bedömningen av rätt till bostadsbidrag.

Vi vill att de så kallade livstidsstipendierna skall avskaffas och ersättas med stipendier eller andra ersättningar som omfattar fler kulturutövare.

Definitioner

Fildelning

Att på internet ta del av musik, filmer, spel eller andra typer av datafiler, samtidigt som man delar med sig av sina egna filer genom att göra en del av sin dator

tillgänglig för andra internetanvändare. De som lägger ut filerna på nätet från början gör det i allmänhet utan ekonomisk vinning. Fildelning är i sig en fullt laglig och legitim teknik, för att sprida och dels med sig av information.

Fildelning innebär att man delar med sig av sina filer till andra användare. Fildelning har länge använts på till exempel kontor för att dela filer och resurser (skrivare, fax, etc) mellan anslutna datorer över nätverk. Över Internet kan filer delas över betydligt större avstånd, och varje webbsajt fungerar genom att dela ut filer i form av till exempel HTML-sidor.

Man använder olika protokoll för detta. Vanligt förekommande är AFP, FTP, SMB, HTTP, NFS, AFS. Ett protokoll som på senare tid rönt stor popularitet är BitTorrent, som tack vare dess decentraliserade struktur dels gör det möjligt att snabbt sprida stora filer utan att belasta någon enskild värddator, dels gör det svårt att avgöra varifrån filen egentligen kommer.

DRM

Digital Rights Management (DRM) är en samlingsbeteckning för ett flertal olika teknologier som har till mål att från utgivarens perspektiv kontrollera spridningen av digitalt material så som film, musik, ringsignaler och liknande.

Beteckningen har även fått ersättningsnamnet Digital Restrictions Management, som anspelar på det faktum att teknologin används för att begränsa användarens möjligheter. Termen "Digital Restrictions Management" används bland annat av Free Software Foundation; jfr med begreppet "Treacherous Computing" för säkerhetsplattformen Trusted Computing.